

REFERAT Økonomiudvalget 2022-25 d. 11-10-2023

Mødedato Onsdag d. 11. oktober 2023 kl. 13:45

Mødested Mødesalen i Faaborg - Ekstraordinært

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Beslutning om statsgaranti eller selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning vedr. budget 2024.	4
Godkendelse af protokol.....	13

Punkt 363: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-G01-11-21

Beslutning

Godkendt.

Punkt 364: Beslutning om statsgaranti eller selvbudgettering af skatter, tilskud og udligning vedr. budget 2024

00.30.00-S00-2-23

Resume

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2024 skal kommunalbestyrelsen vælge mellem

- statens garanti for skatter, tilskud og udligning (statsgarantien)
- selv at skønne på indbyggertal, skatter, tilskud og udligning (selvbudgettering)

Vælges statsgarantien, er kommunen sikker på at modtage de indtægter, som staten har beregnet i 2024.

Vælges selvbudgettering, modtager kommunen et forskudsbeløb i skatter, tilskud og udligning på baggrund af det valgte indbyggertal og udskrivningsgrundlag for 2024. Beregninger viser at dette forværrer bundlinjen i 2024 med 7,4 mio. kr. 3 år efter budgetåret (dvs. i 2027) sker der en efterregulering på baggrund af det faktiske indbyggertal samt de faktiske skatteindtægter, tilskud og udligninger med forventelig 41,8 mio. kr. Tallene er forbundet med en vis usikkerhed.

Indstilling

Forvaltningen anbefaler, at Økonomiudvalget bør overveje at anbefale selvbudgettering i 2024.

Sagsfremstilling

Indledning

Indenrigsministeriet udmeldte ultimo juni 2023 statsgarantien for 2024, som bl.a. for Faaborg-Midtfyn Kommune indeholder

- statsgaranteret indbyggertal pr. 1. januar 2024 på 52.355 personer
- statsgaranteret udskrivningsgrundlag (sum af skattepligtige indkomster) for indkomstskatter på 9.512,6 mio. kr.

Det faktiske indbyggertal udgør pr. 1. juli 2023 52.239 personer ifølge Danmarks Statistik, hvilket er 116 færre end det statsgaranterede indbyggertal. Det har betydning for beregningen af selvbudgettering, hvilket bliver uddybet senere.

Hovedparten af landets kommuner har de sidste mange år valgt statsgaranti. Det gælder også Faaborg-Midtfyn Kommune, som har valgt statsgaranti de seneste 15 år.

Valget af statsgaranti er bl.a. sket på baggrund af en stor usikkerhed om de fremtidige skatteindtægter, ikke mindst de seneste år med Covid-19, krigen i Ukraine, inflation mv. Derudover var gevinsten ved selvbudgettering så lille, at den ikke opvejede de væsentlige risici som selvbudgettering indebærer. Det var kun de kommuner, som havde en forventet væsentlig vækst i indbyggertal og/eller skatteindtægter, der valgte selvbudgettering.

Økonomiministeriet har den 31. august 2023 offentliggjort en ny ”Økonomisk redegørelse” for 2023 og frem. Ifølge redegørelsen forventes øgede indkomster i 2024 og dermed også øgede kommunale indkomstskatter.

KL har opdateret deres skatte- og tilskudsmodel for 2024 og frem med de nye skøn for indkomstskatterne.

Ifølge den opdaterede skatte- og tilskudsmodel kan Faaborg-Midtfyn Kommune ved valg af selvbudgettering forvente væsentligt øgede skatteindtægter i forhold til statsgarantien, hvilket kan medføre en ekstraindtægt i 2027 på forventeligt 41,8 mio. kr., når Indenrigsministeriet beregner efterreguleringen for 2027. Men med udgangspunkt i et lavere folketal end statsgarantien vil det samtidig betyde en forværring af bundlinjen i 2024 med 7,4 mio. kr., som skal finansieres af kassen. Det giver en netto merindtægt på 34,4 mio. kr., når der tages højde for effekten i 2024 og 2027.

Størrelsen af den forventede efterregulering i 2027 afhænger bl.a. af befolkningstallet i egen kommune, udviklingen i udskrivningsgrundlaget og hvilket valg, de andre 97 kommuner træffer.

Den 6. oktober havde 72 kommuner svarende til 86 pct. af borgerne svaret KL, at de ville vælge selvbudgettering.

Anbefaling

KL's skatte- og tilskudsmodel viser, at det for 2024 bedst kan svare sig at vælge selvbudgettering, primært fordi KL forventer øgede skatteindtægter i hele landet i forhold til den udmeldte statsgaranti.

For Faaborg-Midtfyn Kommune vil det mest realistiske bud være netto ca. 34,4 mio. kr. i merindtægt i 2027 – fordelt med reduktion på 7,4 mio. kr. i 2024 og merindtægt på 41,7 mio. kr. i 2027. Det understøttes af beregninger fra IT-konsulenthuset Dataproses. Det betyder derfor en forværring af bundlinjen i 2024 med 7,4 mio. kr., som skal finansieres af kassen.

Det skal dog understreges, at forudsætningerne i KL's skatte- og tilskudsmodel er forbundet med stor usikkerhed og at både skatteindtægter og øvrige parametre i udligningerne kan udvikle sig anderledes end modellen pt. viser. Det kan i værste fald medføre en negativ efterregulering for Faaborg-Midtfyn Kommune.

Hvis Faaborg-Midtfyn Kommune omvendt vælger statsgaranti – og op mod 76 andre kommuner selvbudgetterer – kan vi risikere en modregning på bloktilskuddet på op mod 50 mio. kr. i 2027.

Men kun, hvis de selvbudgetterende kommuner vinder på det. Hvis de taber vil der omvendt være en positiv opskrivning af bloktilskuddet.

Forvaltningen anbefaler på den baggrund, at Økonomiudvalget bør overveje at anbefale selvbudgettering i 2024.

De økonomiske konsekvenser ved selvbudgettering og statsgaranti

I tabel 1 er oplistet 3 scenarier for hhv. statsgaranti, selvbudgettering med statslige tal og selvbudgettering med udgangspunkt i det faktiske indbyggertal.

Tabel 1: De forventede økonomiske konsekvenser ved scenarie 1, 2 og 3 for Faaborg-Midtfyn Kommune

i 1000. kr.	Scenarie 1: Statsgaranti	Scenarie 2: Selvbudgettering. Statslige tal.*	Scenarie 3: Selvbudgettering. Faktisk indbyggertal.** (NB Økonomi)
Indbyggertal	52.355	52.355	52.239
Udskrivningsgrundlag	9.512.636	9.512.636	9.528.557
Indkomstskatteprovenu	2.482.798	2.482.798	2.486.953
Foreløbig tilskud og udligning	1.321.551	1.321.551	1.310.013
A. Nettoprovenu i 2024			

3.804.349

3.804.349

3.796.966

Efterregulering i 2027 0

39.179

41.770

B. I alt inkl.
efterreguleringer

3.804.349

3.843.528

3.838.737

C. Forskel til statsgaranti 0

39.179

34.388

*Statslige indbyggertal og statsligt udskrivningsgrundlag.

**Indbyggertal baseret på Danmarks Statistik pr. 1. juli 2023

Scenarie 1: Statsgaranti

Beløb indgår pt. i budgettet for 2024.

Scenarie 2: Selvbudgettering. Statslige tal.

I scenarie 2 anvendes de samme indbyggertal og udskrivningsgrundlag som i statsgarantien, men kommunen vælger i stedet selvbudgettering.

I 2024 modtages samme forskudsbeløb i skatter og tilskud som statsgarantien. Dvs. nettoprovenu (A) vil være identisk med statsgaranti.

KL's skatte- og tilskudsmodel viser en forventet merindtægt i form af efterregulering i 2027 på 39,2 mio. kr.(C)

Scenarie 3: Selvbudgettering. Faktisk indbyggertal.

I scenarie 3 tages der udgangspunkt i de faktiske indbyggertal som Danmarks Statistik har opgjort pr. 1. juli 2023. Det er på 52.239 indbyggere, hvilket er 116 færre indbyggere end indbyggertallet til statsgarantien på 52.355. Der er taget udgangspunkt i en aldersfordeling lig med udviklingen på landsplan.

Beregninger viser, at Faaborg-Midtfyn Kommune vil få et nettoprovenu i 2024 på 3.796,97 mio. kr. (A), hvilket er 7,4 mio. kr. lavere end ved statsgaranti. Det betyder, med andre ord, at bundlinjen i 2024 forværres med 7,4 mio. kr., som skal finansieres af kassen. Der kan omvendt forventes en efterregulering på 41,8 mio. kr. i 2027. Det betyder, at der ved scenarie 3 kan forventes en samlet merindtægt på 34,4 mio. kr. ved valg af selvbudgettering sammenlignet med statsgaranti.

Det er samme resultat som IT-konsulenthuset Dataproces har beregnet for NB-Økonomi d. 5. september 2023 ([Kommuner kan høste 2,8 mia. kr. ved selvbudgettering i 2024 \(nb-okonomi.dk\)](#)).

Udvikling i udskrivningsgrundlaget og øvrige forhold – følsomhedsanalyse

Der er en række usikkerheder forbundet med at vælge selvbudgettering i stedet for statsgaranti.

Krigen i Ukraine og nu den eskalerede uro i Mellemøsten kan bl.a. påvirke olieprisen mv.. Det gør, at den relative positive samfundsøkonomiske udvikling, som indgår i den økonomiske redegørelse fra august, kan ændre sig negativt med bl.a. stigende ledighed til følge. Dette vil påvirke udskrivningsgrundlaget negativt. Og derved reducere de potentielle gevinster ved valg af selvbudgettering.

I 2020 valgte staten at give selvbudgetterende kommuner ekstraordinært mulighed for at vælge statsgaranti pga. situationen med Covid-19, som ændrede kommunernes økonomiske vilkår væsentligt. Der var tale om en uventet væsentlig ændring i grundvilkårene for at vælge selvbudgettering. Spørgsmålet er, om staten igen vil tilbyde de selvbudgetterende kommuner denne mulighed for at vælge om, hvis der sker en forværring af de samfundsøkonomiske vilkår med bl.a. stigende ledighed til følge, som beskrevet ovenfor. Situationen i dag er bl.a., sammenlignet med 2020, at usikkerheden er kendt. Covid-19 var ikke kendt. Samtidig er kommunerne under ét overfinansieret og disse forhold kan tale for, at staten ikke vil lade kommunerne vælge om og i stedet vælge statsgaranti.

KL's skatte og tilskudsmodel indeholder en følsomhedsanalyse i forhold til ændrede forudsætninger i udskrivningsgrundlaget, udgiftsbehovet og folketal, der har betydning for efterreguleringen i 2027, hvis der vælges selvbudgettering, jf. tabel nr 2.

Følsomhedsanalysen tager udgangspunkt i scenarie 2 med selvbudgettering og et indbyggertal på 52.355. Der er tale om ændringer af forudsætningerne på landsplan og hvad disse betyder for Faaborg-Midtfyn Kommune.

Ændring i parametrene udgør en væsentlig usikkerhedsfaktor.

Tabel 2: Oversigt over følsomhedsanalyse – tabellen forklares nedenfor.

	Gevinst i 1.000 kr.
Ændring i skøn på landsplan for R2024	Udskrivningsgrundlag
- 2 pct.point i vækst	-9.844
- 1 pct.point vækst	14.667
Uændret vækstsøn	39.179
+ 1 pct.point vækst	63.690
+ 2 pct.point i vækst	88.201
Ændring i skøn på landsplan for R2024	Udgiftsbehov
- 2 pct. i udgiftsbehov	37.956

- 1 pct. i udgiftsbehov	38.568
Uændret skøn for udgiftsbehov	39.179
+ 1 pct. i udgiftsbehov	39.790
+ 2 pct. i udgiftsbehov	40.401
Ændring i skøn på landsplan for R2024	Folketal
- 0,2 pct. i folketal	43.849
- 0,1 pct. i folketal	41.512
Uændret skøn for folketal	39.179
+ 0,1 pct. i folketal	36.850
+ 0,2 pct. i folketal	34.527

Ændring i udskrivningsgrundlaget på landsplan.

Som det fremgår af tabel 2 vil fx en recession i 2024 få konsekvenser for kommuner, der selvbudgetterer. Hvis væksten af udskrivningsgrundlaget på landsplan falder 2 pct. point vil efterreguleringsbeløbet for Faaborg-Midtfyn Kommune falde fra øget indtægt på 39,2 mio. kr. til faldende indtægt på 9,8 mio. kr.

Omvendt hvis væksten på landsplan stiger 2 pct. point vil efterreguleringen øges fra 39,2 mio. kr. til 88,2 mio. kr.

Faaborg-Midtfyn Kommune har et udskrivningsgrundlag, der ligger under landsgennemsnittet. Derfor skal man være opmærksom på, at faldet eller stigningen i væksten af udskrivningsgrundlaget godt kan falde anderledes ud for Faaborg-Midtfyn Kommune. Dvs. at hvis der på landsplan er et fald på 1 eller 2 pct. point kan faldet godt være højere for Faaborg-Midtfyn Kommune. Hvis det er tilfældet, vil den negative effekt være højere og dermed vil den negative efterregulering også være højere. Omvendt hvis væksten af udskrivningsgrundlaget stiger på landsplan med 1 eller 2 pct. point kan den godt være lavere for Faaborg-Midtfyn Kommune og dermed ikke en så positiv indvirkning på efterreguleringen i 2027.

Ændring i udgiftsbehov på landsplan.

Det samlede udgiftsbehov (nettodrifts- og anlægsudgifter) for den enkelte kommune er beregnet som summen af et aldersbestemt og et socioøkonomisk udgiftsbehov. Disse opgøres efter forskellige kriterier.

Faaborg-Midtfyn Kommune har et højere udgiftsbehov end landsgennemsnittet og det har været stigende de senere år. Fra 2023 til 2024 har der været en relativt højere stigning i forhold til landsgennemsnittet. Det betyder, at en ændring i udgiftsbehovet på landsplan alt andet lige vil slå hårdere igennem i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Hvis udgiftsbehovet på landsplan falder 2 pct. point vil efterreguleringen i 2027 for Faaborg-Midtfyn Kommune, falde fra 39,2 til 38 mio. kr. Men da udgiftsbehovet i Faaborg-Midtfyn Kommune er højere end landsgennemsnittet vil et fald i

landsgennemsnittet ikke nødvendigvis betyde et fald i udgiftsbehovet i Faaborg-Midtfyn Kommune og dermed vil der ikke være det skønnede fald i efterreguleringsbeløbet i 2027.

Omvendt vil en stigning på 2 pct. point på landsplan ikke nødvendigvis betyde en stigning i efterreguleringen i 2027 for Faaborg-Midtfyn Kommune fra 39,2 til 40,4 mio. kr. Det kan både være højere eller lavere. Sandsynligheden er dog, at hvis der er en stigning på landsplan vil udgiftsbehovet alt andet lige stige relativt mere i Faaborg-Midtfyn Kommune.

Ændring i folketal på landsplan.

Her er der tale om ændringen i folketallet på landsplan. Folketallet for Faaborg-Midtfyn Kommune fastholdes her på 52.355 indbyggere. Derfor betyder et fald i folketallet på landsplan, at Faaborg-Midtfyn Kommune vil få en øget efterregulering i 2027, da beløbet pr. indbygger fx af bloktilskuddet i Faaborg-Midtfyn Kommune vil udgøre en større andel. Altså, at den procentvise andel pr. borger i Faaborg-Midtfyn Kommune bliver højere, når folketallet på landsplan falder, men fastholdes på 52.355 indbyggere i Faaborg-Midtfyn Kommune. Og vice versa.

De øvrige kommuner

Når efterreguleringen i 2027 kommer tre år efter valget mellem selvbudgettering eller statsgaranti, vil en eventuel gevinst/tab blive tildelt de kommuner, der har selvbudgetteret. Bloktilskuddet vil blive reduceret/forøget med den samlede gevinst eller tab og fordelt ud på alle kommuner efter folketal.

Desto flere der selvbudgetterer, jo større regning risikerer de øvrige kommuner at få, i form af reduktion af bloktilskuddet, hvis kommunernes egne selvbudgetteringer holder. Dvs. hvis de indlagte forudsætninger til vækst i indkomstskatteprovenuerne holder. Hvis der er mange kommuner – og oven i købet nogle af de store – vil regningen potentielt blive høj. IT-konsulenthuset Dataprocess skønner, at der kommer en samlet efterregulering på cirka 3 mia. kr., hvis prognoserne i Økonomisk Redegørelse fra august bliver en realitet, og to ud af tre af kommunerne målt på folketallet selvbudgetterer. Men det er omfattet af betydelig usikkerhed.

KL's sekretariat har løbende indsamlet de forventede valg af udskrivningsgrundlag. Senest med frist i fredags d. 6. oktober, hvor kommunernes indberetninger viste, at 72 kommuner, der repræsenterer godt 86 pct. af det samlede indbyggertal, forventede at vælge selvbudgettering. Det vil forhøje de forventede efterreguleringer til at være på op mod 6 mia. kr. i 2027 jf. NB Økonomi d. 28. september 2023 ([Hver anden kommune vil selvbudgettere i 2024 \(nb-okonomi.dk\)](#)) Bloktilskuddet vil blive reduceret tilsvarende. Det svarer til ca. 50 mio. kr. for Faaborg-Midtfyn Kommune i 2027. Dette uagtet om Faaborg-Midtfyn Kommune vælger selvbudgettering eller ej. Hvis der vælges selvbudgettering, kan tabet af bloktilskud modsvares af evt. øget indtægt på 34,4 mio. kr. Så vil nettotabet alene være 15,6 mio. kr. under forudsætning af at prognosen ved selvbudgettering holder.

Hvis flere kommuner end de 72 vælger selvbudgettering vil den forventede efterregulering i 2027 alt andet lige være højere og reduktionen af bloktilskuddet tilsvarende højere.

Man må formode at flere kommuner, som Faaborg-Midtfyn Kommune, i disse dage overvejer selvbudgettering.

Blandt de fynske kommuner anbefaler størstedelen selvbudgettering. De fleste fynske kommuner andenbehandler budgettet i denne uge og dermed træffer den endelige beslutning.

Tabel 3. Status på de fynske kommunes valg af selvbudgettering

Kommune	Forvaltningen/ØU anbefaler selvbudgettering	Besluttet politisk
Assens	Ja	
Kerteminde		Statsgaranteret er valgt
Langeland	Nej	
Middelfart	Ja	
Nordfyns	Ja	
Nyborg	Ja	
Odense		Selvbudgettering er valgt
Svendborg	Ja	
Ærø	Nej	

Effekt på den kirkelige ligning ved selvbudgettering

Hvis kommunen selvbudgetterer i 2024, er kirkeskatten ligeledes omfattet af ordningen. De udbetalte indtægter fra kirkeskat for 2024 vil have karakter af en foreløbig afregning, som efterreguleres i 2027.

Efterregulering af kirkeskatten kan både være positiv og negativ. Det bemærkes, at efterreguleringsgrundlaget for kirkeskatten er baseret på den del af befolkningen, som er medlemmer af folkekirken i 2024. Udviklingen i kirkeskatten kan afvige fra udviklingen for kommunal indkomstskat.

Med andre ord, hvis der vælges selvbudgettering, vil kirkerne i Faaborg-Midtfyn Kommune blive efterreguleret i 2027. I efterreguleringen vil der bl.a. blive kigget på, hvor stor en del af befolkningen i Faaborg-Midtfyn Kommune, der er medlemmer af folkekirken. Hvis der er færre medlemmer end budgetteret, vil det reelle udskrivningsgrundlag for kirkeskatten være lavere.

Derudover vil de tidligere nævnte parametrene for selvbudgettering – dvs. indbyggerantal i Faaborg-Midtfyn Kommune, udvikling i udskrivningsgrundlag og antal kommuner der selvbudgetterer, også have indflydelse på efterreguleringen af kirkerne.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler kommunalbestyrelsen af vælge selvbudgettering med de tal som fremgår af scenarie 2 i sagsfremstillingen.

Punkt 365: Godkendelse af protokol

00.01.00-G01-11-21

Beslutning

Godkendt.